

GAZETA TRANSILVANIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 8 „
Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON N. 226.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Str. Prundului Nr. 15

INSERATELE
se primesc la adminis-
trație. Prețul după tariful
și învalit.

Manuscrisele nu se în-
napoiesc.

La centenarul luptei dela Waterloo.

— 18 Iunie 1815. —
Câteva reflexii.

Pe când mintea mi țesea mai de-
arte gânduri de felul celor de mai
sus, am ajuns la malul Dunării.
Am așezat pe țărâșă privind coră-
bii și vaporazele cari săltau ușoare
pe undele mărețului fluviu, care pă-
rea că mă invită, ca și alte dați,

de-a închin toate gândurile și toată
admirația numai lui, simbolul a tot
ce e etern neschimbat și grandios
în lumea asta schimbătoare.
Deastădată însă am rămas rece
în fața acestui tablou atât de ade-
mător de altădată. Gândul meu

„rând-nevrând” făcea mereu roto-
goli în jurul evenimentelor legate de
zina de 18 Iunie. Mă chinuia mai
ales problema, că oare cum s'ar fi
desfășurat evenimentele și ce fisiog-
nomie ar fi căpătat Europa, dacă
din lupta dela Waterloo ar fi ieșit
birorul Napoleon și nu coaliția Eu-
ropeană? Apoi printr'o naturală legă-
tură de idei m'am trezit deodată în
fața altei întrebări cu mult mai ge-
nerale cunoscută sub numirea „fa-
lșismului în istorie”.

Drept e, că toate lucrurile din
lume se întâmplă și se desfășură
după anumite legi de fier neatăr-
nabile de voința noastră a bie-
ților muritori sau totul e numai o
înălțare întâmplătoare și ar-
bitrară? E istoria omenimii o în-
călțare de fapte, cari în urma struc-
turali date a sufletului atât a singu-
rărilor cât și a popoarelor se pot
desfășura cu necesitate de fier nu-
mai într'un fel și nu într'altul,
sau dimpotrivă influența unui sin-
gur om sau a unor întâmplări
la aparență neînsemnate pot da
momentelor cu totul o altă di-
recție?

Și pentru una și pentru ceal-
altă se pot invoca exemple și ar-
gumente fără număr și destul de
plăsimile. Nu voi să amintesc pilda
cunoscută cu nasul Cleopatrei, des-
pre care se susține că de era altfel
dormat întreaga istoria acelor vremi
ar fi luat cu totul alt curs.

Vremile mai apropiate de noi
și prin urmare mai accesibile unui
dor și jale
de S. Tamba.
— Fine. —
Dar, deasupra tuturor durerilor
și lacrimilor, peste oboselile războiului
... și sacă răsunetului, peste dorul
... de-a vălăra în război rămași acasă fără
... gură, peste jalea amară
... gospodăria rămasă în părăgi-
... și, peste jertfa jertfelor, a vieții,
... îngrijorată căldă sa iubire de
... îngrijorată, fiindcă jertfele ne-
... plătite de până acum, îi lasă nedu-
... și asupra răsplătii crâncenelor
... de azi ...
Roman verde ca stejarul
Tu păzești și azi hotarul.
Stai în soare, lupți în ploaie,
Îți veși sângele șireale,
Îți lași casa și moșia,
Ce și-o fi oare simbria? ...
Cu tot ghimpele acestui nedume-
... lui, își jertfește pentru țară tot
... care mai scump, fiindcă o iubește.
Dar pentru ea:
Lăsați coase'n brazdă-afară
Și plecați în jos la țară,
Lăsați nevastă oîfând
Copila și-ai mei plângând,
Lăsați ce-am avut mai drag,
Ca să merg cu-al țării steag.
Cum să n'o iubiască, când dorința
...

control, ne oferă deasemeni argu-
mente suficiente. E destul să amin-
tesc cazul lui Ludovic al XVI-lea
când cu faimoasa lui fugă din Tui-
llierii. Se spune, că ajungând în
Varencs era pe-aci să scape nere-
cunoscut și să ajungă norocos la
trupele credincioase lui, cari îl aș-
teptau nu departe de oraș. Dacă
regele în curiozitatea lui nu scoțea
capul din trăsură și dacă nu era
tocmai în momentul acela magistrul
postal Dret, care l'a recunoscut
după asemănarea cu chipul de pe
moneta de argint ce-o avea în
mână, ar fi scăpat teafăr din mână-
le revoluției și nu ajungea pe e-
șafod. Oare nu ar fi luat toată re-
voluția franceză un alt curs decât
cel pe care-l cunoaștem?

O altă pildă și mai pregnantă:
A fost la tot cazul numai o
întâmplare oarbă, că marele orator
și bărbat de stat al constituției
Mirabeau a murit tocmai în timpul
cel mai critic pentru soartea monar-
chiei. Dacă trăia numai un an-
doid, oare ar fi luat mișcarea revo-
luționară dimensiunile care le-a luat?
Nu-e mai verosimil, că nici monar-
hia nu se ducea pe copcă, nici la-
cobinismul teroristic n'ar fi înecat
și compromis în sânge frumoasele
adevăruri a-le revoluției?

Apoi încă un dacă, foarte po-
triv și actual. Dacă în lupta dela
Waterloo mareșalul Gruchy nu ar
fi întârziat așa de suspect ci ar
fi intrat în luptă la oara, în
care i s'a ordonat, oare nu ar fi
 luat lupta cu totul alt sfârșit? În
cazul acesta Wellington putea fi
nimitic total înainte de-a sosi Blücher
cu prusiei lui. Atunci apoi nu Na-
poleon ci Blücher era cel ajuns în-
tre două focuri și pierdut fără doar
și poate.

Partizanii celeilalte părerii sus-
țin dimpotrivă, ca e ridicul a crede,
că dezvoltarea istorică a omenimii
ar atârna de eventualități de-acestea.
Evoluția omenimii e o rezultantă
necesară a unui număr nesfârșit de
factori atât morali cât și materiali.

În matematică se știe că miș-
carea într'o anumită direcție e tot-
deauna un fel de componentă a
puterilor diferite ce se aplică într'un
anumit caz. E acelaș lucru și în
viața socială și politică a popoarelor.
Numai cu aceea deosebire, că for-
țele și influențele, cari determină e-

voluția sunt atât de numeroase și
atât de complicată încât — cel pu-
țin după cunoștințele sociologice de
azi — orice încercare de-a afla în-
aline direcția evoluției e aproape
eschisă.
Ceeace în matematică e o ope-
rație simplă și exactă, în viața so-
cietății apare ca o profetie neserioasă
fiind lipsită de o bază științifică.
Numai „a posteriori” e cu puțință
un fel de scrutare și stabilire a cauzelor
multiple, cari au avut drept urmare
o evoluție într'o anumită direcție și
nu într'alta. Dar și speculațiile ac-
este sunt numai aproximative.

Așa spre pildă, în cazul lui Na-
poleon s'ar putea spune, că înfrân-
gerea lui la Waterloo a fost o ur-
mare naturală și necesară a ca-
racterului acestui om extraordinar.
Chi ar fi biruit el la Wa-
terloo, soartea lui ar fi tot aceea
care a avut-o. Poate ceva mai
târziu, însă cu siguranță matematică
ducea la un alt Waterloo. Omul
acesta atât de genial și de real a
trebuit să cadă în urma caracte-
rului său dârz, care nu a voit nici
când să se plece și să se împace
cu o situație ce-i părea umi-
litoare.

După lupta dela Lipsca i s-a
oferit o pace foarte onorabilă, ga-
rantându-i-se toate cuceririle ce le-
a avut Franța în 1807. Mai târziu
după ce armatele aliate au pătruns
în Franța nu i-au mai oferit decât
granițele vechi din 1790. Napoleon
însă nu s'a plecat. A urmat ocuparea
Parisului și detronarea.

Sunt caracteristice pentru felul
de-a fi a lui Napoleon cuvintele ce
le-a spus lui Metternich după lupta
dela Lipsca, când a respins indignat
ofertul foarte avantajos al aliaților:
— „Voiți ca să mă desonorafi?
Așa ceva nu veți avea dela mine.
Suveranii voștri născuți pe tron se
pot întoarce în capitalele lor și de-
ar fi bătuti de 20 de ori. Eu însă
sunt numai un fiu al norocului.”

În ziua când am încetat de-a
impune tuturor, am sfârșit-o și cu
domnia”.
E natural, că un astfel de erou
inzeștră, sau ceea ce e tot una,
impovărat cu un astfel de ca-
racter trebuia să cadă mai curând
ori mai târziu. Adevărul e, că el a
fost un om căzut deja înainte de
Waterloo. Când era la culmea

ai trăit trebuie să-ți încingă sufletul
ca să lăcramezi în versuri ca ale
»corporalului» Dumitru Lăscoiu:
Jelui-m'ăș Neamului
De dorul Ardealului
Și-a țării Hălgeului
Cu frumoasele lui câmpuri
Cu izvoară și cu crânguri
Cu dealuri frumoase, verzi,
Mori de dor ca să le vezi ...
Dorul de aceste plaiuri, oricât de
mare ar fi, e covârșit însă, de dorul de
a-și vedea neamul mai fericit.
Dorul de a contribui și cu jertfa
sângelui său la croirea unei sorți mai
bune pe seama celor de-un sânge cu
el, e cel mai puternic stimulent, care,
în fața baionetelor dușmane, îi poten-
țează puterile scăzute de oboselile a-
proape supraomenești ale războiului.
Răbdăm luptă săngeroasă
Pentru neamul nost de-acasă.
Ce parte integrantă a neamului
tău trebuie să te simți, și ce suflet
larg trebuie să ai, ca să poți găsi cu
acest »corporal»:
Iară eu dac'o'i cădea
Ușoară-mi va fi moartea,
Că mă'naldea nădejdea
Că doar o da Dumnezeu
Și după sângele meu
Un pic de bine, dorit
Neamului meu cel iubit!

măririi și a puterii avea deja în el
germenii decadenței. Infrângerea
mării armate în Rusia, lupta dela
Lipsca și sforțarea supraomenească
dela Waterloo au fost numai etape
singuratiche a-le lunecării pe clinul
fatal, de care nu-i mântuit nici un
om extraordinar ca Napoleon.

Legea de fier a evoluției omeni-
mii nu se lasă oprită în cale nici
de nasul de Cleopatrei nici de geniul
oamenilor mari. Chiar dacă scoatem
din mecanismul complicat al acestei
evoluției vre-un șurub, cum a fost
de pildă moartea prematură a lui
Mirabeau, aceasta nu înseamnă
decât o perturbațiune locală, mai
mult sau mai puțin observabilă, o mică
oprire, o mică alterare. Dar carul
mare al istoriei își urmează cur-
sul său regulat și neîmpedecat de
nime. Cine i se împotrivese ajunge
sub roatele lui întocmai ca Na-
poleon la Waterloo.

Din reveriile mele m-a trezit
brusc un sunet de goarnă, care
mi-a adus aminte de îndatoririle
mele oficiale. Am mai aruncat o
privire în spre mărețul Danubiu,
care par'că ridea de frământările mele.
Curgea ca întotdeauna lin și solemn
ca legea eternă a evoluției, care
nu stă sub căma omului, ci dim-
potrivă bietul om e o jucărie în
mâna celui ce-a făcut cerul și păm-
ântul și a fixat legile, după cari
se cârmuiesc și se mișcă toate în
univers. v. m.

Planul strategic al Italiei.
Din Viena, se anunță:
»La Patrie» din Paris scrie ur-
mătoarele despre intervenția Italiei:
Italia a declarat război monar-
chiei austro-ungare, pentru ca tre-
când Isonzo, să țină în șah armata
austriacă, iar pe de altă parte să poată
ataca Bavaria, cu aceasta amenințând
inima Germaniei.

Din Sheveninge se anunță:
Aici se află, că între statele majore
italiene și franceze s'a stabilit, că Ita-
lia va trebui să trimită 6 corpuri de
armată în Alsacia, cari au de scop
înaintarea în sudul Germaniei, și tă-
ierea liniei de retragere a armatelor
germane, care luptă contra Italiei în
Tirol și Voralberg.

Pentru pace. Din Amsterdam
se află că Edward Filene delegatul ca-
merlor de comerț din Philadelphia, la
congresul ligei pentru pace, a declarat,
că Statele- Unite au posibilitatea, ca
peste câteva săptămâni, să intervină
pentru începerea tratativilor de pace.
Președintele Wilson este și el de a-
ceastă părere.

Sven Hedin cătră Români.

— Un apel. —
— Fine. —
Slăbiciunea Angliei s'a dovedit și
prin faptul că a adus ajutoare din
toate continentele. Introducerea de ne-
gri împotriva unui popor de rasă albă
este o nelegiuire din punct de vedere
religios, o barbarie din punct de ve-
dere cultural. Nici un popor nu poate
scuza o asemenea lipsă de scrupul,
nici un timp nu va șterge o asemenea
pată de rușine.

Presă engleză ne asigură, că vrea
să distrugă numai militarismul ger-
man care e o primejdie pentru pacea
Europei. Dar de militarismul maritim
englez nu se vorbește niciodată, care
are scopul de a opri altor state acce-
sul și creșterea de putere și de in-
fluență în pământuri mai departate.
Și în ce privește militarismul german,
să dovedește acum că Germania ar fi
fost distrusă dacă nu ar fi avut o ar-
mată neîntrecută și o flotă care să se
poată măsura cu flota engleză. În ase-
menea timpuri nu sunt de disprețuit
organizările militare. Eu am auzit ofi-
țeri superiori din statele neutrale cari
nu vorbeau decât de convingerea lor
că Germania nu poate fi invinsă, chiar
de ar interveni și alte state europene
contra ei.

Anglia a mai cercat și pe altă
cale aceea a foamei — dar a greșit și
aici ca totul. În Germania este încă
prisos de toate chiar peste timpul re-
coltelor viitoare. Pentru a înfrânge
Germania fi este permis Angliei ori-ce.
Cultura rusă este lăudată, cea germană
batjocorită pe toate tonurile. Ea caută
să dăruiască Rusiei o creștere de pu-
tere care ar fi o primejdie nu numai
pentru Europa, dar și pentru ea în In-
dia. Totuși nu s'a obținut nimic până
acum! În Germania nu se găsește un
singur soldat strein, și Anglia stă ne-
putincioasă față de puterea fizică și
morală a întregului popor german.

Am fost apoi pe frontul de răsă-
rit. Am stat o lună la feldmareșalul
Hindenbug, care a acoperit de glorie
armatele sale, apoi am fost la marele
duce Josef Ferdinand la armata lui
Pflanzter, la armata germană de sud și
de curând la a li-a armată germană a
excelenței v. Mackensen, care în unire
Sau, și mai concis, ca soldatul
Iustin Nemeș:
Și de-o fi să mor și eu
Răsplătesc Dumnezeu
Jertfa mea, neamului meu!
Se poate ceva mai desinteresat,
mai spartanic, mai sublim?
Nu pentru »aia că-să», nici pentru
»draga sa nevastă», ba nici pentru
»Aronușe», fiul său mult iubit», de
care greu s'a despărțit, — cere ră-
splată Cerului, dac'o fi să moară pe
câmpul de luptă, ci, — pe sama nea-
mului său.
La așa o înălțime, la atâta lăpă-
dare de sine, nu se poate înălța decât
ostașul care-și dă seama: că și el e o
arteră în ființa neamului său, menită
să ducă sângele vieții și-al prosperării
în acest organism, — ostașul, al cărui
suflet are acelaș rădăcinii. se hrănește
din aceleași sucuri vivificatoare ale
vieții, care e sbuciumat de aceleași su-
ferințe, frământat de aceleași îndoieli,
mișcat de aceleași doruri și încălțit de
aceleași aspirațiuni cu ale neamului
din care face parte.
Ostașul cu suflet de martir.

cu frații de arme austro-ungari a alungat pe Ruși din aproape întreaga Galiție.

Am avut ocazia să văd acest mars triumfal din victorie în victorie, să văd cu ochii proprii ce a făcut această armată, ce număr înspăimântător de mase rusești a respins și nimic.

Dar numărul nu înseamnă mult și curajul soldaților ruși nu ajunge pentru a învinge organizarea, priceperea și materialul dușmanilor.

Aceasta provine din cauza, că fiecare soldat din armatele centrale știe pentru ce luptă, însă printre nenunțările prizonierii ruși cu cari am vorbit, nu am găsit unul care să știe pentru ce e acest război și ce va câștiga Rusia din el. Și cum să te aștepți de la țara și muncitorii din imensul imperiu să știe, sau de la tătarii din Ufa și Kazan.

Dela 2 până la 15 Mai s'au făcut în Galiția 174.000 prizonieri ruși și în Jaroslav am aflat printr-o veste adusă de un aeroplan, că sosesc noul transporturi de prizonieri. În Rusia se zice, că materialul omeneș joacă un rol mic, dar ce să zicem de materialul de război ce au pierdut și părăsit Rușii în Galiția.

Ce au câștigat Rușii?

Puterile din apas au considerat Rusia ca Tăvăluțul cel mare, care era să sfărâme toată cultura germană. Marșul spre Berlin era un lucru simplu — în timp ce Francezii și Englezii, țineau pe loc armata germană. Și acum afară de peste un milion de prizonieri, niciun soldat rus nu e pe pământ german.

Toată Polonia apuseană e luată, Suwalki, sudul Curlandei sunt în mâini dușmane. Valora acest rezultat cât cele 4 milioane de soldați, la cari se evaluează pierderile armatei rusești? Intrebarea nu cere răspuns. Ceea ce e sigur, e ca războiul a fost nenorocit pentru Rusia.

Nu am nici un drept a da un sfat României! Am însă, dreptul de a-mi spune convingerea mea personală, liber și franc.

În timpul călătoriei am fost găzduit atât de prieteneste în Bucovina în case românești, cât am păstrat cea mai caldă și adevărată simpatie pentru acest popor viteaz, primitiv și muncitor.

România e pe calea alegerii cum să stea față cu războiul. Sau trebuie să stea neutră sau să aliege între înțelegeri și Puterile Centrale. Dela această alegere atârâă viitorul ei. Nu e vorba de Ardeal sau de Basarabia, e vorba de viață sau de Basarabia, e vorba de viață sau moarte! Toți adevărații prieteni ai României doresc astăzi, ca poporul român să nu ia calea, care mai curând sau mai târziu trebuie să-l ducă la peire.

Ce politică trebuie să urmeze astăzi România? Natural aceea care asigură viitorul, dezvoltarea ei. Ar fi cuminte să meargă de partea înțelegerii? Nu, după convingerea mea nestrămătată ar fi o sinucidere.

Orice creștere a puterii rusești e o primejdie pentru România. Politica Rusiei are drept țintă să stăpânească în deplină vasalitate statele din Balcani, Constantinopol și Dardanele în mâna Rusilor ar însemna o lovitură de moarte pentru viitorul României.

Dacă Rusia ese din război măcșorată ca putere sau numai slăbită chiar, viitorul României e asigurată, ca stat preponderent în Balcani.

Politicaii lipsiți de conștiință sau barzi supraîncălziți, cari vor să ia în seamă făgădueli deșarte poate gândesc alt fel, dar acum să judecăm rece și clar! Omul de stat, care ia răspunderea să arunce România în brațele înțelegerii nu trebuie să uite soarta Belgiei. Rusia e un vecin periculos, pe care nu l-o fi uitat România d. n. timpurile războaielor trecute. Ce mulțumire a avut la pacea dela San-Stefano în schimb ajutorului ce a dat Rusiei? A pierdut Basarabia de sud!

Ar fi de neauzit, ca astăzi din nou să vie în ajutorul ei, când pagubile pot fi ca urmare cu mult mai mare.

România merită o soartă mai bună! Înaintea lui Dumnezeu, rog pe acest popor volnic și plin de viitor să nu se lase înșelat de o politică plină de primejdii. Din toată inima doresc și strig: »Dumnezeu să aplece România!»

Jaroslav, 20 Mai 1915.

Sven Hedin.

SITUAȚIA

pe câmpul de războiu.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Budapesta 23 Iunie. — Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

Situația în nordul monarhiei.

În Galiția de ost situația e neschimbată. Spre est dela Lemberg se dau lupte violente cu puternice ariergarde rusești.

Pe valea Nistrului superior am ocupat Mikolajov-ul și Zidaczov-ul. Dela Zidaczov în jos, în direcția Nistrului, le-a succes trupelor aliate după lupte violente ca să treacă Nistrul pe mai multe locuri înalțând pe țărmul nordic al acestui râu. Dușmanul își continuă retragerea dintre San și Vistula.

Spre nord dela Vistula am aruncat ariergardele dușmane până peste Saniena. Am ocupat localitățile Ostrovoce și Sandomierz.

La granițele italiene.

La hotarul carintian am respins atacul unor puternice trupe italiene.

De altcum pe acest hotar, întocmai ca și pe cel tirolez, au fost numai lupte de artilerie. Pe teritoriul Krn e liniște.

Pe valea râului Isonzo au decurs violente lupte de artilerie. Am zădărnicit atacurile, pe cari Italienii le-au îndreptat în contra noastră la Gradiska și Monfalcone.

General de divizie Höfer, locțiitorul șefului de stat major.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin 23 Iunie. — Buletul oficial al marele cartier general german e pentru azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest: Pe coasta ostică a înălțimei Loreto l'am scos pe dușman din părțile de tranșee, pe cari acesta ni le ocupase aici cu câteva zile mai înainte. Spre sud dela Souchez ni continuăm luptele cu succes.

Spre sud dela Neuville ne-am menținut poziția de pe Labirint, cu toate atacurile puternice de noapte ale dușmanului, cari au degenerat apoi în lupte piept la piept. Pe înălțimile Maas au continuat ciocnirile violente, în cari am făcut 150 de prizonieri. Cu ocazia alor două atacuri, pe cari le-am zădărnicit, dușmanul a suferit mari pierderi. Am respins atacul dușman îndreptat în contra înălțimeii, pe care am ocupat-o eri lângă Bandesapt și am făcut 50 de prizonieri.

Pe câmpul de operații dela est și sudost: Spre nordost dela Kursani i-am respins pe Ruși luându-le mai mult de 100 de prizonieri. La Omulev trupele nemțești au întreprins o eșire în contra dușmanului ocupând satul Kapaczyska. În Polonia, spre sud dela Vistula am zădărnicit mai multe atacuri dușmane. Armata generalului Linsingen, a trecut Nistrul și s'a angajat într-o luptă violentă pe țărmul nordic al acestui râu, între Zyravno și Halici, care e încă în mâinile dușmanului. Spre est dela Lemberg și Zolkiev continuă luptele de urmărire. Intre Ravaruska și Ulanovul de pe San n'a obvonit nici un eveniment mai important. Rușii s'au retras din sectorul San-Vistula îndărăptul sectorului San. Pe țărmul stâng al Ilzei și al Vistulei dușmanul se retrage spre sud dela Ilea.

Imprumut german pentru Austro-Ungaria.

Correspondentul din Berlin al ziarului »Az Est« telegrafiază ziarului său următoarele: Din surșă competentă primese informația, că Leo Lönczy și F. Weisz continuă la Berlin tratativele în chestia imprumutului, pe care Austria și Ungaria ar avea de gând să-l facă în Germania. Mal aflu apoi că s'a convenit între banca din Viena: »Wiener Bankverein«

și băncile nemțești »Deutsche Bank« și »Disconto Gesellschaft« asupra unui imprumut de 500 de milioane de coroane, sub care se înțelege și acontul de 200 de milioane de mărci dat în Noemvrie, anul trecut.

Imprumutul acesta are o mare însemnătate, deoarece ce — după cum zic finanțarii germani — s'a făcut evitându-se iarăș grupul Rotschild, care în urma faptului, că s'a rupt comunicația dintre dânsul și filialele sale din Paris și Londra abia dacă ar mai fi în stare, ca să-i pună la dispoziție monarhiei acest imprumut.

Rușii despre căderea Lembergului.

Că Rușii au suferit o înfrângere aproape catastrofală în Galiția nu mai începe nici o îndolală. Sunt aproape două luni decând înfrângerile lor în Galiția se țin lanț și e chestie de scurt timp, că în fața ofensivei fulgerătoare a armatelor noastre aliate întreaga Galiția să fie recucerită și teatrul de război să se transpună și aici pe teritoriul ruseesc. Aceasta n'o constatăm numai noi, ci și Francezii, Italienii, Englezii, numai Rușii nu.

Iată de pildă cum caută să înfrumusețeze agenția telegrafică Westnuc eșecul ruseesc din Galiția. Telegrama din Petersburg de mai jos e datată de Miercuri, adică a două zi după căderea Lembergului și a fost transmisă ziarelor din România:

»Energia cu care poporul rus s'aprijină pregătirile guvernului în vederea operațiilor militare din viitor e cea mai bună desmărire față de părerea presei dușmane care pretindea că cursul evenimentelor din Galiția ar fi pricinuit un sentiment de îngrijorare în imperiul ruseesc.

Cea dintâi și cea mai penibilă impresiune a înfrângerii a fost repede stăpânită. Nu se vede niciărei decurajare. Toată lumea înțelege că armata rusească, fără să piarză din vederea întâi ei cea mai de seamă, fiind incapabilă de a opune în Galiția trupe în număr egal trupelor dușmane, care sunt acum 4 milioane, nu trebuie să primească lupta ce li e impusă în niște împrejurări extrem de defavorabile.

Retragerea trupelor rusești din pozițiile din Lemberg nu a pricinuit impresiunea așteptată de dușman. Autoritățile militare nu au ascuns că pozițiile din Lemberg nu puteau fi apărate mult timp, totuși e sigur că dușmanul care va cuceri Lembergul va plăti aceasta scump.

Dușmanul a fost silit să întărească în mod considerabil forțele sale care luptă în contra Lembergului. Spre a putea urmări operațiunile sale ulterioare bazate pe calea ferată. Jaroslav - Lubaczov - R. waruska - Lemberg, dușmanul trebuie să cucerească Rawruska după ce va ocupa Lemberg.

Plecarea instituțiilor militare și administrative din Lemberg s'a făcut într-o ordine perfectă.

Cercurile militare spun că după căderea Lembergului, frontul din Galiția nu va pierde din valoarea sa pentru armata rusească, luptele vor continua mult timp acolo*.

În fața faptelor reale telegrama aceasta nu mai are lipsă de nici un comentariu.

Ceva despre filosofia lui H. Bergson.

(Urmare.) Bergson în prima sa operă constată timpul adevărat și de-al înainte aproape în toate teoriile sale ulterioare — tinde să restabilească conceptul său acolo unde a fost delăturat sau înlocuit cu scheme geometrice, cu spațiu, simbolul său folosit în viața de toate zilele. Durata pură fiind o cucerire centrală a intuiției, în ea lasă mai bine la iveală prăpastia uriașă dintre metoda intuitivă, nepreocupată, contemplativă, metafizică și cea practică, științifică, analitică; deoparte durata — proces indivizibil, de altă parte durata — cantitate, ce se poate împărți în infinit de multe părți. Timpul — durata are multă afinitate cu intuiția. Tot ce durează, devine obiect de-al ei. Prin aceasta se deosebeste metoda bergsoniană de altfel de intuiții ce le mai întâlnim în istoria cugetării omenești: intuiția sub specia eternității a idelilor; la Plato de ex. idela binelui. — a fenomenelor ori-

ginare la Goethe. Am mai putea înșiră aici pe Plotin, Schelling, Schopenhauer — și aproape pe toți metafizicianii mari ai tuturor vremurilor. Un caz tipic avem însă în idela »plantelor originare« la Goethe. El și-a format despre plante în gen rai o idee mobilă, concretă, vie, prin care își mijlocește cunoașterea tuturor plantelor existente. *) Unii au voit să profecteze în timp aceea »Urf-laue«: plantele le-ar fi putut astfel deriva cu ajutorul evoluției din planta originară.

Avem prin urmare intuiția folosită în mai multe înțelesuri: intuiția »pozitivă« a faptelor, și intuiția »mistică« a idelilor — sau a unui studiu de evoluție naturală...

La B. aflăm mai ales întâia și a treia formă.

Până acum știm, cum lucrează intuiția pură »supra« conștientei și »supra« duratei...

Să mai luăm un exemplu: Ce e mișcarea? Mișcarea poate fi cuprinsă din extern — așa că înlocuim actul mișcării cu spațiul »percurs« de mișcare, actul cu substratul său spațial, — sau din interu, ca act indivizibil — ce n'are nimic comun cu extensiunea.

Inteligența pricepe imobilul, fixul, solidul, determinatul și rămâne străină față de mișcare, schimbare, viață, care cad în sfera în aștept. Comunul dintre realități, repetițiile din natură sunt accesibile formelor intelectuale, — dar creațiunea mișcătoare și individualul rămân un teren și un mediu de viață ale metodel bergsoniene. Din datele intuiției pure știința exactă fixează numai anumite momente, evoluția o înșepenește, o îngheață, — deveniriilor le dă articulații fixe, — iar mișcarea unui corp o interesează numai prin începutul, sfârșitul și lungimea traiectoriei sale — dar actul însuși e inaccesibil... (Va urma.) Lucian Blaga.

† Cu inima zdrobită de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniiilor și cunoscuților trezirea la cele eterne a scumpului nostru

Anchidim Șioldea,

colonel u. r. comandantului Regimentului 301 de honvezi, care — luptând cu eroism întâi contra Sărbilor în insula din fața Belgradului, apoi pe câmpul Galiciei, în 14 Decemvrie 1914 fiind grav rănit lângă Tuchov, — a fost făcut prizonier și transportat la Tarnow. După 5 luni de prisoare, când oștirile noastre au recapat Tarnowul, a fost trimis în spitalul de honvezi din Budapesta, unde în urma unei operații, Sâmbătă în 19 Iunie la orele 3 dimineața și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, în vârstă de 57 ani și în al 24-lea an al fericii sale căsătorii.

Rămășițele pământești ale scumpului decedat vor fi transportate la Blaj, unde se vor așeza spre odihnă veșnică în cripta familiei Negruțiu, din cimiterul comun, Miercuri în 23 Iunie la orele 3 d. a.

Rugați-Vă pentru odihna sufletului celui ce s'a jertfit pentru tron și patrie!

Blaj, în 21 Iunie 1915. Elena Șioldea n. Câmpian ca soție. Valeriu, Vasile și Ioan Șioldea, Victoria m. Precup și Ludovica m. Pop ca frați și surori. Protopop Anton Precup, preot Iuliu Pop, Rafila, Susana și Ludovica Șioldea, Clementina și căpitan, Vasile Magda, Otília și advocat Dr. Ilarriu Holom, cumnași și cumnate, cu copii lor. Ioan F. Negruțiu, ca unchiu cu copii săi.

ȘTIRI.

— 25 Iunie n. 1915. Examenle de calificare învățătorescă la seminarul arhiepiscopesc din Sibiu s'au ținut în zilele din 16-19 Iunie n. a. c. sub prezidiul comisariului consistorial Dr. George Proca, asistând ca reprezentant al guvernului Domnul Dr. Petru Ionescu, consilier de secție în ministerul de culte și instrucțiune publică din Budapesta. S'au supus la examen 17 candidați, cari toți au prestat examenul cu succes. Candidații cari au obținut diplome de învățători sunt următorii: a) absolvenți de pedagogie: Nicolae P. Bănciță, George Banicu, Romul Bena, Alexandru Biebesa, Ioan Căciulă, Ioan Coldea, Smion Duma, Nicolae Mihaiu, Marșan Negrea, Ilarion Nistor, George Pop, Ștefan Șulariu, Nicodim *) Vezi — H. S. Chamberlain: Goethe.

Toderaș și Iancu Zaharia. b) absolvenți de teologie: Ioan P. Bănciță, O. Bărcan și Aurel Gabor.

Un cuvânt al regelui Ferdinand. Din lași se anunță: Din surșă bineînțelesă se afirmă că d. Iacob Negruțiu, secretarul Academiei Române, fiind în audiență, a întrebat pe suveran dacă poate pleca în străinătate pentru căutarea sănătății în împrejurările actuale. Suveranul ar fi răspuns:

— Puteți pleca în liniște pentru cel puțin 8 săptămâni.

Persoana care a adus știri în lași afirmă că o știe chiar dela d. Negruțiu.

Acțiunea submarinelor germane.

»Berliner Zeitung« am Mitașe reproduce interviewul unui corespondent »Pravda« asociate din Constantinopol cu comandantul submarinului »U-51«, căpitanul Hering, care a scufundat crucierătorul »Pathfinder« și o torpilă vas de comerț și în cele din urmă a torpilat crucieratele engleze »Triumph« și »Majestic« în fața Dardanelor. Hering povestește ceea ce urmează:

Am părăsit Wilhelmshafen la 25 Aprilie și am ajuns la 15 Mai în fața Dardanelor. Am observat în apropiere de Gibraltar un mare contrast între englezi, dar am trecut prin strâmțeni în timpul nopții, la suprafață, cum de altfel am făcut în tot restul călătoriei; în urmă ne-am scufundat și fără să ne nevătămați. Am procedat tot astfel și în fața porțului Biserta.

Când am sosit în marea Egeea torpilat și scufundat în zori zilei de 25 Mai pe »Triumph«. Un contratorpilă a trecut pe deasupra noastră așa încât am putut să-l auzim hălățele.

În ziua de 27 Mai, am descoperit pe »Majestic« foarte aproape de coasta Echipajului de juna. Acest contratorpilă încunjurat de sete transporturi. A trebuit să trag pe țigă. Când, după ce ne-am scufundat, am eșit la suprafață; »Majestic« era răsturnat. Piesele de oțel cari trebuiau să-l așeze în contra torpilator fusese scoborâte, însă torpilă noastră străbat ușor prin piasele de oțel foarte rezistente.

Ceea ce se spune despre ocazimită bază a submarinelor în marea Mădării și în marea Mediterană, este în nou sens; raza de acțiune a submarinelor noastre este destul de mare pentru acțiunile pe cari ele le săvârșesc; ele n'au nevoie de o bază.

În timpul călătoriei dela Wilhelmshafen la Dardanele, n'am întâlnit nici un contratorpilă englez. Partea cea mai întinsă a sarcinii noastre este de a-l întâlni după aceea — nu este greu de găsit scufunda.

Știri din România: Primul ministru Brătianu a avut Marți o lungă intruvedere cu d. von dem Busche, ambasador german.

Casele de imprumut pe amnet pentru industriași și agricultorii început să funcționeze aproape în toate județele. Aceste case acordă imprumuturi agricultorilor pentru a-și construi magazii și hambare în vederea noilor recolte.

All-bey, președintele Camerei otomane, a sosit luni în Căpitâș, venind dela Berlin și a plecat Marți spre Constantinopol. Înainte de plecare All-bey a făcut dimineața, o vizită la Brătianu, cu care s'a întreținut timp de aproape o oră.

Situația agronomică în Bucovina. Din Suceava (Bucovina) se anunță: Sâmbătă au avut loc în mal multo tărguri și orașe ale Bucovinei desfășurate între fruntași ai satelor și reprezentanți ai cooperativelor sătești. Aceste conferințe au avut de scop aranjarea din timp a normelor după cari urmasii să se facă secerșul grâului care e aproape; Recolta grâului prezădită în spre bucuria populației foarte abundentă.

Licitațiune minueabilă.

Comitetul bisericii Sfântei Terimii din Brașov-Toile dă în licitație prin licitațiune publică »Căminul și grădălelor, precum și porțile de fer« dela bazele din Strada Căpitanului nr. 22 în lungime de circa 40 m. și înălțime lu crame de zidărie »deosebbit de ferărie sau chiar împreună. Licitatiunea minueabilă se va ținea Duminică în 14/27 Iunie 1915 la 2 oare p. m. în sala de sedințe a bisericii (Strada Vătaș morilor c. nr. 45-47). Informațiuni se pot lua dela oficiul parohial, strada P. teologie Nr. 19. Comitetul parohial.